

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเจ็บป่วยและบาดเจ็บเนื่องจากการทำงานของเกษตรกรชาวนา ตำบลหัวเมือง อำเภอสองจังหวัดแพร่ทำการศึกษาดังแต่เดือน มิถุนายน ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2554

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพทำนาในเขตตำบลหัวเมือง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ซึ่งมีเกษตรกรชาวนาที่ประกอบอาชีพทำนาค่าครบ 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมดิน การปลูก บำรุงรักษา และการเก็บเกี่ยว จำนวนทั้งสิ้น 851 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอสอง, 2553)

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรชาวนาที่อาศัยอยู่ในตำบลหัวเมืองอำเภอสอง จังหวัดแพร่และทำนาค่าครบ 4 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น กำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ร์และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 ราย ผู้ศึกษาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคัดเลือกหมู่บ้านที่มีเกษตรกรชาวนาในสัดส่วนที่สูงจำนวน 6 หมู่บ้าน จาก 13 หมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวนเกษตรกรชาวนาทั้งหมด 502 คน สามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านตามสัดส่วนขนาดตัวอย่างดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางที่ 3-1

แสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านตามสัดส่วนขนาดตัวอย่าง

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
บ้านแม่ทะ (หมู่ที่ 5)	119	63
บ้านวังฟอน (หมู่ที่ 11)	92	48
บ้านหนองเสี้ยว (หมู่ที่ 4)	85	45
บ้านหัวเมือง (หมู่ที่ 9)	75	40
บ้านคงเจริญ (หมู่ที่ 10)	68	36
บ้านวังฟอน (หมู่ที่ 12)	63	33
รวม	502	265

จากนั้นทำการศึกษาผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรชาวนาที่มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นเกษตรกรชาวนาทั้งเพศหญิงและเพศชายที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป
2. สามารถสื่อสารความหมายและเข้าใจภาษาไทยได้
3. มีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป
4. ยินดีและให้ความร่วมมือในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติครบและยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 265 คน ตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์การเจ็บป่วยและบาดเจ็บที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากในการทำงานของเกษตรกรชาวนา (ภาคผนวก ก) ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและดัดแปลงแบบสัมภาษณ์ปัจจัยคุณภาพภาวะสุขภาพ การบาดเจ็บและเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการทำงานในผู้ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมประเภททำเครื่องเรือนหรือเฟอร์นิเจอร์ไม้ของ ชวพรพรรณ และคณะ (2552) ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและการประกอบอาชีพของเกษตรกรชาวนา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ โรคประจำตัว อาชีพก่อนการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน ขั้นตอนการทำงาน ระยะเวลาการทำงาน อาชีพเสริมรายได้ รวมทั้งการรับรู้ปัจจัยคุณภาพ

จากการทำงาน ในส่วนนี้ครอบคลุมการรับรู้ปัจจัยคุกคามสุขภาพ ด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ ด้านการยศาสตร์ ด้านจิตสังคม และสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ ได้แก่ ด้านกายภาพ (3 ข้อ) ด้านเคมี (2 ข้อ) ด้านชีวภาพ (3 ข้อ) ด้านการยศาสตร์ (4 ข้อ) ด้านจิตสังคม (1 ข้อ) สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย (2 ข้อ) ลักษณะคำตอบเป็นการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อการสัมผัสปัจจัยคุกคามต่อสุขภาพจากการทำงานทุกขั้นตอนของการทำนาข้าว โดยมีคำตอบให้เลือกตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่

ใช่ หมายถึง รับรู้ว่ามีสัมผัสปัจจัยคุกคามต่อสุขภาพจากการทำงาน

ไม่ใช่ หมายถึง รับรู้ที่ไม่มีสัมผัสปัจจัยคุกคามต่อสุขภาพจากการทำงาน

ส่วนที่ 2 การเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานของเกษตรกรชาวนา ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 14 ข้อคือ อาการหรือความเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานลักษณะคำตอบเป็นการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างว่ามีหรือไม่มีอาการหรือความเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจากการทำงานในระยะ 1 เดือนที่ผ่านมา ก่อนการศึกษา โดย

มี หมายถึง การรับรู้ว่ามีอาการหรือความเจ็บป่วย

ไม่มี หมายถึง การรับรู้ที่ไม่มีอาการหรือความเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่อง

ส่วนที่ 3 การบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานของเกษตรกรชาวนา ประกอบด้วยการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานในช่วง 3 เดือน ก่อนทำการศึกษาควณถี่ในการเกิดการบาดเจ็บ ลักษณะของการบาดเจ็บ ขั้นตอนการทำงานที่เกิดการบาดเจ็บสาเหตุการเกิดการบาดเจ็บอวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บผลของการได้รับบาดเจ็บความรุนแรงของการบาดเจ็บ และการหยุดงานหลังการได้รับบาดเจ็บลักษณะคำตอบเป็นแบบให้เลือกตอบจากตัวเลือก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity)

ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์การเจ็บป่วยและบาดเจ็บเนื่องจากการทำงานของเกษตรกรชาวนา ไปตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย แพทย์ด้านอาชีวเวชศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลอาชีวอนามัย จำนวน 2 ท่าน (ภาคผนวก ข) พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาความเหมาะสม

ของภาษาที่ใช้ความชัดเจนของข้อความถามและความครอบคลุมของเนื้อหาข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข และผู้ศึกษานำแบบประเมินไปคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index[CVI]) ของแบบสัมภาษณ์การเจ็บป่วยและบาดเจ็บเนื่องจากการทำงานของเกษตรกรชาวนาได้เท่ากับ 1 (ภาคผนวก ค)

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability)

ผู้ศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ในส่วนของการเจ็บป่วยและบาดเจ็บเนื่องจากการทำงานของเกษตรกรชาวนา โดยนำไปทดลองใช้ในเกษตรกรชาวนาหมู่ 4 ตำบลทุ่งน้ำ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 10 ราย จากนั้นนำมาคำนวณหาความสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) ของแบบสัมภาษณ์โดยใช้สัมประสิทธิ์คูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-richardson[KR-20]) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์รายด้าน คือ การรับรู้ปัจจัยคุณภาพจากการทำงาน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 ในส่วนของการเจ็บป่วยจากการทำงานของเกษตรกรชาวนาได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาส่งโครงการการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อเข้ารับการพิจารณาด้านจริยธรรม จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ภาคผนวก ง) เมื่อผ่านการอนุมัติผู้ศึกษาได้ทำการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างแนะนำตัวชี้แจงในการเข้าร่วมการศึกษาให้ผู้เข้าร่วมการศึกษาทราบวัตถุประสงค์การศึกษา และขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล (ภาคผนวก จ) ทั้งชี้แจงสิทธิในการปฏิเสธการเข้าร่วมการศึกษาและข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้จะไม่มีเปิดเผยให้เกิดความเสียหายแก่กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยจะเสนอผลการศึกษาในภาพรวมและนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงผู้นำหมู่บ้านในเขตตำบลหัวเมือง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ เพื่อขออนุญาตเข้าไปศึกษาข้อมูลพื้นที่

2. ผู้ศึกษาเข้าพบผู้นำหมู่บ้านในเขตตำบลหัวเมือง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอบเขตของการศึกษา ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ขั้นตอนในการ ดำเนินการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำศึกษาในครั้งนี้ และขอความร่วมมือในการ ทำศึกษาพร้อมทั้งนัดวันเวลาในการเข้าไปรวบรวมข้อมูล

3. เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้นำหมู่บ้านในเขตตำบลหัวเมือง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ แล้วผู้ ศึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ เข้าพบ กลุ่มตัวอย่าง พร้อมแนะนำตัวเองและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา พร้อมทั้งการพิทักษ์สิทธิ์ ของกลุ่มตัวอย่าง

4. เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมศึกษา ผู้ศึกษาขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างลงชื่อใน ใบยินยอมการศึกษา จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคลตามแบบสัมภาษณ์ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 ราย

5. ผู้ศึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ จากนั้นนำไป วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดย ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลและการประกอบอาชีพของเกษตรกรชาวนาวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเจ็บป่วยและการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานของเกษตรกรชาวนาวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ